

ADVOKAT
SAMFUNDET

ADVOKAT UNDERSØGELSER

Dine rettigheder og advokaternes pligter,
når du deltager i en advokatundersøgelse

FORORD

Denne guide er til dig, der på den ene eller anden måde medvirker i en advokatundersøgelse.

Advokatundersøgelsen kan være bestilt af din arbejdsplads, en organisation, en forening, som du er tilknyttet eller af andre.

Årsagen kan være, at der er foregået problematiske hændelser eller indberetninger om for eksempel seksuelle krænkelser eller mistanke om uregelmæssigheder, og nu ønsker organisationen at afdække et hændelsesforløb, samt omfanget og dybden af problemet – og eventuelt om nogen kan drages til ansvar.

Hvis der på baggrund af advokatundersøgelsen viser sig at være et problem, kan den, der har bestilt undersøgelsen, beslutte, hvad der videre skal ske.

Hvad enten du som deltager måske selv har været udsat for noget uberettiget, selv bliver undersøgt for at have gjort noget uberettiget, eller har været vidne til det, der er sket, er der en række forhold, du bør være opmærksom på, når du deltager i en advokatundersøgelse. Måske mangler du klarhed om, hvad en advokatundersøgelse egentlig er, hvordan den bliver brugt, og hvilke rettigheder og muligheder du og andre har som deltagere.

I guiden har vi samlet de vigtigste oplysninger, du har brug for at vide i en overordnet form. Hvis du er interesseret i uddybende juridiske beskrivelser heraf, kan vi henvise dig til [Advokatrådets vejledning om advokatundersøgelser](#).

Advokatsamfundet arbejder på politisk neutralt grundlag for borgernes retssikkerhed og for et velfungerende retssamfund.

Vi fører tilsyn med alle landets advokater og værner om advokaternes uafhængighed og integritet.

Advokatrådet er Advokatsamfundets bestyrelse og fastlægger blandt andet retningslinjerne for arbejdet med at gavne retssikkerheden i samfundet.

HVAD ER EN ADVOKATUNDERSØGELSE?

Advokatundersøgelser kommer i mange former, men grundlæggende er det et værktøj til systematisk at indsamle og strukturere oplysninger om et hændelsesforløb og – hvis den, der har bestilt undersøgelsen, ønsker det – give en vurdering af, hvorvidt der er grundlag for ændringer i forretningsgange eller for, at personer drages til ansvar for eksempel ansættelsesretligt.

Advokatundersøgelser kan handle om vidt forskellige emner. De kan omhandle alt fra anklager om svindel i en virksomhed til ulovlige beslutninger udført af en offentlig forvaltning, eller de kan handle om seksuelle krænkelser eller mobning på en arbejdsplads.

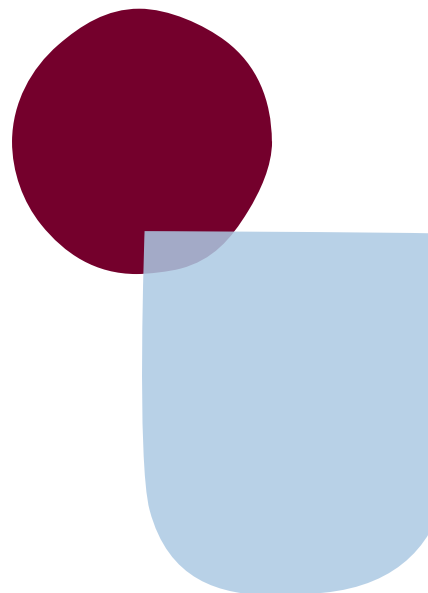
Både private virksomheder, offentlige myndigheder, organisationer, Folketinget og andre kan bede advokater gennemføre en advokatundersøgelse.

En advokatundersøgelse bliver udformet på baggrund af et såkaldt skriftligt kommissorium, hvor den, der har bestilt undersøgelsen – også kaldet opdragsgiveren – i samarbejde med advokaten, præcist beskriver opgaven for den enkelte undersøgelse, og hvordan den skal forløbe.

Når advokatundersøgelsen er færdig, skriver advokaten en rapport og afleverer den til opdragsgiveren. Heri vil ofte også indgå advokatens konklusioner og vurderinger, hvor hændelsesforløbet holdes op mod lovgivning, virksomhedspolitikker eller interne retningslinjer.

På baggrund af disse konklusioner og vurderinger er det op til opdragsgiveren at træffe beslutning om, hvilke konsekvenser undersøgelsen skal have.

Der kan skelnes mellem almindelige advokatundersøgelser og uvildige advokatundersøgelser. De uvildige advokatundersøgelser skal overholde en række betingelser, som skal være med til at styrke uafhængigheden og objektiviteten i undersøgelsen. Læs mere på side 8.

ADVOKATUNDERSØGELSENS AKTØRER

Man skelner mellem dem, der enten udarbejder eller deltager i undersøgelsen på følgende måde:

Advokaten

Det er advokaten, der efter aftale med opdragsgiveren gennemfører advokatundersøgelsen og kommer med sin vurdering af sagen.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at advokaten ikke er advokat for dig, som deltager i advokatundersøgelsen. Advokaten skal dog altid sikre, at de personer, som deltager i advokatundersøgelsen, har mulighed for at varetage deres interesser.

Opdragsgiver

Opdragsgiver er den person eller organisation, som har bestilt advokatundersøgelsen og fastlægger undersøgelsens kommissorium. Ved en advokatundersøgelse er det derfor opdragsgiveren, der er advokatens klient.

Berørte

Ved en berørt forstås en person, hvis forhold undersøges i en advokatundersøgelse. Det kan være en person, som beskyldes for krænkelser eller for at have svindlet i en virksomhed.

Involveret

En involveret er en person, som medvirker i en advokatundersøgelse uden selv at blive undersøgt. Det kan være en person, der via interviews bidrager med konkrete oplysninger om de forhold, der undersøges, eller for eksempel en person, som har været udsat for krænkelser eller mobning.

Personer, som udelukkende medvirker med henblik på at give generelle baggrundsoplysninger og lignende, betragtes ikke som involverede.

Det er vigtigt at bide mærke i, at rollerne kan ændre sig, efterhånden som advokatundersøgelsen skrider frem. For eksempel kan en person, der ved undersøgelsens begyndelse blev anset for at være involveret, undervejs i undersøgelsen blive berørt, hvis der for eksempel kommer oplysninger frem om, at den pågældende har optrådt krænkende.

ADVOKATENS ROLLE

Advokater er uddannet til og har erfaring med at indsamle, vurdere og systematisere oplysninger om et hændelsesforløb ved for eksempel at indhente skriftlige oplysninger fra mails, sms'er mm. og ved at udspørge vidner og berørte. Det betyder, at advokatundersøgelser er en hurtig, effektiv og smidig måde til at afdække og opnå forståelse af et forløb, skabe overblik og til sidst nå frem til et grundlag for at træffe beslutninger om det næste skridt.

Advokatens rolle er at indsamle oplysningerne og afdække forløbet på en saglig måde indenfor rammerne af god advokatskik. Afdækningen af et begivenhedsforløb kalder man et faktum. Altså faktuelle oplysninger om, hvad der er sket, og hvem der er berørt.

Advokater er i kraft af deres titel underlagt særlige regler om god advokatskik, som de skal følge i alle de sager, de arbejder med, også advokatundersøgelser.

Det er vigtigt at understrege, at konklusionerne i en advokatundersøgelse udelukkende er advokatens rådgivning til opdragsgiveren, som kan danne grundlag for opdragsgiverens beslutning om opfølgning på undersøgelsen. Konklusionerne er altså hverken en dom eller en form for afgørelse.

DE ADVOKATETISKE REGLER

Advokater skal overholde god advokatskik, og hvis de ikke gør det, kan det få alvorlige konsekvenser i form af en bøde eller en anden sanktion. Det fremgår af loven (retsplejelovens § 126) og præciseres i de advokatetiske regler.

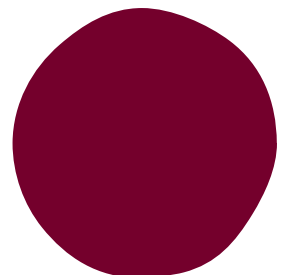
Her fremgår de krav til advokaterne, som efter Advokatrådets opfattelse udgør god advokatskik. Reglerne blev i 2022 opdateret med et afsnit om advokatundersøgelser, og Advokatrådet har i 2022 også udgivet en vejledning om advokatundersøgelser, som er målrettet advokater, der skal udføre advokatundersøgelser.

Det er gjort, fordi der i den seneste tids debat har været rejst spørgsmål om, hvad advokatundersøgelser er, hvad de kan bruges til, og hvordan advokater skal udføre dem.

Formålet med vejledningen er at beskrive de eksisterende regler om god advokatskik, når man som advokat udfører en advokatundersøgelse, ligesom den også beskriver, hvordan en advokatundersøgelse udføres på en god måde.

Advokater har dermed pligter, de skal overholde – både overfor den, der har bestilt advokatundersøgelsen, og overfor dem, der deltager i undersøgelsen som enten berørte eller involverede. Læs mere side 7.

Hvis du som deltager mener, at dine rettigheder er blevet tilsidesat i forbindelse med en advokatundersøgelse, kan du klage over advokaten til [Advokatnævnet](#).

DINE RETTIGHEDER SOM DELTAGER

Hvis du deltager i en advokatundersøgelse enten som berørt eller som involveret (se side 4), så har du nogle rettigheder.

Advokaten skal først og fremmest sikre sig, at både berørte og involverede får mulighed for at varetage deres egne interesser. Det betyder for eksempel, at der skal være åbenhed og gennemsigtighed i hele forløbet omkring undersøgelsen og formålet med undersøgelsen. Alle skal vide, hvad de går ind til.

Advokaten skal ved den første kontakt til deltagerne oplyse om:

- Rammerne for undersøgelsen, herunder formål og metode.
- Deltagernes rolle i undersøgelsen.
- Advokatens rolle i undersøgelsen, herunder at advokaten ikke repræsenterer de berørte eller involverede.

Herudover er dine vigtigste rettigheder som deltager:

- **Det er ofte frivilligt at deltage.** Du har oftest ret til at sige nej, og er altså ikke tvunget til at deltage i en advokatundersøgelse. Der kan dog i nogle tilfælde være ansættelsesretlige regler, der betyder, at du er forpligtet til at medvirke. Advokaten har pligt til at oplyse, om du er forpligtet til at deltage eller ej.
- **Du kan have en bisidder.** Advokaten skal informere dig om, at du har mulighed for at få en bisidder samt oplyse, hvem der betaler for, at du for eksempel er repræsenteret af en advokat.
- **Du skal have god tid.** Advokaten skal informere dig i god tid inden et interview, så du har tid til at gennemgå materialet, forberede dig og gennemgå sagen med din bisidder.
- **Du skal vide, hvad oplysningerne bruges til.** Inden du deltager i et interview, skal du informeres om, hvad oplysningerne bruges til, og hvem der får dem at se.
- **Et respektfuldt interview.** Advokaten skal gennemføre interviews på en respektfuld måde.
- **Dit interview skal nedfældes på skrift.** Dit interview skal refereres og afrapporteres skriftligt, hvis det er centralt for undersøgelsen, og du har ret til at komme med bemærkninger til referatet.
- **Som berørt skal du vide, hvis resultatet er negativt for dig.** Hvis advokatundersøgelsen offentliggøres og dens konklusioner er negative for dig som berørt, skal du orienteres om konklusionerne, inden undersøgelsen offentliggøres.

Udover pligterne, som skal følges, er der en række anbefalinger, som advokaterne bør følge i forhold til dine rettigheder:

- **Du bør kende konsekvenserne.** Advokaten bør informere dig grundigt om, hvad advokatundersøgelsen kan betyde for dig som henholdsvis berørt eller involveret.
- **Du bør vide, hvad der bliver sagt om dig.** Hvis du er berørt, bør advokaten give dig mulighed for at gennemgå oplysninger, som andre har givet om dig, hvis det bruges i et interview.
- **Transparens.** Inden et interview bør advokaten oplyse om, hvem der er tilstede, og hvad deres rolle er. Opdragsgiveren bør ikke være tilstede under interviews.
- **Du bør høres.** Hvis du er berørt, og advokaten forventer at komme med negative konklusioner om dig, bør du have lejlighed til at udtale dig om forholdene, inden advokaten afleverer sin rapport til opdragsgiver.
- **Du bør orienteres.** Hvis en advokatundersøgelse andre steder end i konklusionerne indeholder oplysninger, som er negative om dig, bør advokaten orientere dig om dette, inden en advokatundersøgelse offentliggøres.

Særligt om uvildige advokatundersøgelser

Nogle advokatundersøgelser bliver betegnet som "uvildige" i for eksempel pressen. Det er typisk undersøgelser, der har til formål at sikre en armslængde mellem opdragsgiveren og advokaten. Men det er vigtigt at være opmærksom på, at advokatens rolle også i uvildige advokatundersøgelser er at varetage sin klients interesser.

I Advokatrådets nye vejledning om advokatundersøgelser er der fastsat en række betingelser, som skal være opfyldt, før en advokat må kalde en advokatundersøgelse for uvildig. For eksempel kan en advokat ikke lave en uvildig advokatundersøgelse for en opdragsgiver, som er fast klient hos advokaten.

Andre af betingelserne har også betydning for dig som deltager:

- **Alt materiale bliver inddraget.** Advokaten skal sikre, at opdragsgiveren stiller alt relevant materiale til rådighed for undersøgelsen.
- **Ret til at gennemgå materiale.** Som berørt i en uvildig advokatundersøgelse har du ret til inden afgivelse af forklaring at gennemgå relevant materiale i advokatundersøgelsen, som handler om dig selv.
- **Alt bliver skriftligt.** Advokaten skal udarbejde skriftlige referater af alle interviews, og den interviewede har ret til at komme med bemærkninger til referatet.
- **Du skal høres.** Hvis du er berørt, og advokaten forventer at komme med negative konklusioner om dig, skal du have lejlighed til at udtale dig om forholdene, inden advokaten afleverer sin rapport til opdragsgiver.

HVORDAN BLIVER DINE OPLYSNINGER BRUGT OG VURDERET?

Når du medvirker i en advokatundersøgelse, kan dine oplysninger både blive brugt til at beskrive faktum og foretage en juridisk vurdering.

Der er nogle rammer for, hvordan dine oplysninger kan indhentes og bruges:

- **Formålet er at afdække et forløb.** Dit interview og oplysningerne derfra vil indgå i advokatundersøgelsen med henblik på at afdække et begivenhedsforløb.
- **Undersøgelsen skal være saglig.** Advokaten skal i sine vurderinger i advokatundersøgelsens konklusioner være saglig, og må ikke medvirke til at undertrykke væsentlige oplysninger, som kan få konsekvenser for en tredjepart.
- **Der bør være transparens.** Advokaten bør redegøre for de overordnede principper for den bevisvurdering, som advokaten har anvendt, så der er klarhed omkring, hvordan advokaten er kommet frem til sin konklusion.
- **Opdragsgiver bør ikke være med.** Advokaten bør sikre, at opdragsgiver ikke medvirker ved udfærdigelse af bevisvurdering eller konklusioner.
- **Ikke en retssag.** Dine oplysninger kan som udgangspunkt ikke bruges i forbindelse med en eventuel retssag. I de tilfælde vil det typisk kræve, at du bliver afhørt i retten som vidne.

Det er som nævnt op til opdragsgiver at træffe beslutning om, hvilke eventuelle konsekvenser en advokatundersøgelse skal have. Denne beslutning kan selvsagt have store og vidtgående konsekvenser for de berørte.

En advokatundersøgelse kan ende med, at der bliver lavet tiltag for at forbedre arbejdsmiljøet og forebygge flere dårlige hændelser. Det kan også være, at de involverede, der har været ramt af noget, får en kompensation for det, de har været udsat for.

Mere alvorligt kan resultatet af undersøgelsen ende med konsekvenser for de berørte i form af fyringer, erstatningskrav eller i værste fald politianmeldelser, hvis opdragsgiveren mener, at der er grundlag for det.

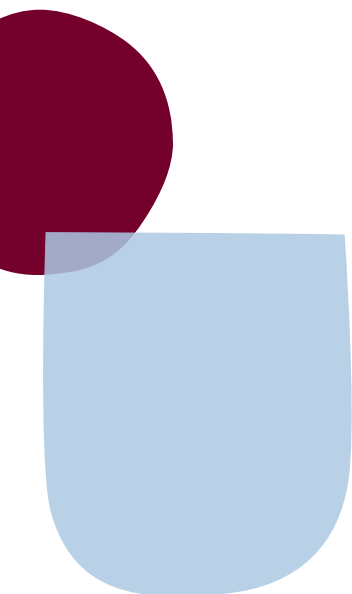
ADVOKATUNDERSØGELSEN KAN BLIVE OFFENTLIGGJORT

Allerede inden advokatundersøgelsen går i gang, bør advokaten sammen med opdragsgiveren tage stilling til, om rapporten om advokatundersøgelsen eller dele af den skal offentliggøres, for eksempel til brug i pressen.

Det er opdragsgiveren, der beslutter om advokatundersøgelsen skal offentliggøres. Men hvis advokaten rådgiver herom, skal rådgivningen være saglig og inden for rammerne af god advokatskik. Samtidig skal både opdragsgiver og advokaten være opmærksom på reglerne om behandling af personoplysninger.

Det er også muligt at offentliggøre undersøgelsen delvist eller anonymiseret. Som deltager skal du blot være opmærksom på, at der er flere eksempler på, at deltagerne i en advokatundersøgelse trods disse tiltag ikke er forblevet anonyme i offentligheden.

Som nævnt på side 7 og 8 kan der være en orienteringspligt inden offentliggørelse, hvis advokatundersøgelsen indeholder negative oplysninger om dig.

ANONYMITET

I nogle advokatundersøgelser er det muligt at foretage anonyme indberetninger om for eksempel krænkelser på arbejdspladsen.

Hvis du anonymt giver oplysninger til brug for en advokatundersøgelse, skal du være opmærksom på, at anonyme oplysninger kun sjældent kan bruges til at fastlægge et faktum.

Oftest vil en advokat i sin vurdering se bort fra anonyme oplysninger, medmindre disse oplysninger støttes af andre oplysninger, som er afgivet af navngivne personer.

Derfor vil man i en advokatundersøgelse ofte kræve, at deltagerne i undersøgelsen ikke er anonyme.

Værd at vide om advokatundersøgelser

Udgiver: Advokatsamfundet

Kronprinsessegade 28
1306 København K
Telefon 33 96 97 98
postkasse@advokatsamfundet.dk

Advokatsamfundet.dk

2022 ©Advokatsamfundet

Layout: Bilgrav Design

Tak til Dreyers Fond, som har støttet arbejdet med at udarbejde guiden.

**ADVOKAT
SAMFUNDET**

